

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. Peccatis rationem sopiri, quâ sola à brutis distamus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

mento caret, quod est, sapere. Neque contumeliosius potest quisquam ab altero appellari, quam si pecus, si bestia, si canis, si asinus, si porcus, aut bellua appelletur.

Atqui omnino, quisquis peccat, vel in magnam, vel in parvam bestiam abit, pro peccati vel magnitudine, vel parvitate. *Quid est homo?* ait Epictetus, *Animal ratione praditum, ac mortale* (quod addit, quia & ipse cum Porphyrio, & antiquis Philosophis putavit, Angelos esse animalia quaedam, sed immortalia) *Cum dicimus ipsum compotem rationis, à quibus eum separamus rebus? A feris bestiis, scilicet. Num ab alijs quibusdam? Ab omnibus quoque & similibus. Vide ergo, ne quid tanquam bestia feceris. Quod si facias, hominem perdidisti; non prestans id, quod prestandum tibi erat. Quin etiam vide, ne quid feceris tanquam ovis: si non caueris, hac quoque ratione hominem perdidideris. Qua sunt igitur illa, qua facimus tanquam oves? Quando nimirum ventris gratia, aut penis, aut alijs temerè quid agimus, quando fordidè, quando oscitanter. Quo degeneravimus? In naturam ovium. Quid amisimus? rationis usum. Quando crudeliter, perniciose, incitatè, vehementer; quam in naturam desivimus? Ferarum. De cetero itaq; nonnulli ex nobis magna sunt bestia, quidam verò sumus parva bestiola, & malefica, quas abominando & detestando dicere solemus, Deuoret me potius leo. His omnibus naturis id, quod de se promittit homo, aboletur. Quàm multùm autem aboletur vnà ex Seneca discere: Omnia suo bono constant, ait, Vitem fertilitas commendat, sapor vinum, velocitas seruum. Quare fortia dorso iumenta sint, quaris? quia eorum hic vnus est vsus, sarcinam ferre. In cane sagacitas prima est, si inuestigare debet feras; cursus, si consequi; audacia, si mordere & inuadere. Id in vno quoq; optimum est, cui nascitur, quo censetur. In homine optimum quid est. Ratio: hanc antecedit animalia, Deos sequitur. Ratio ergo perfecta proprium homini bonum est: cetera illi cum animalibus satisq; communia sunt. Valet? & leones. formosus est? & pavonos. Velox est? & equi. Non dico, in his omnibus vincitur. Non quero, quid in se maximum habeat, sed quid suum. Corpus habet? & arbores. Habet impetum & motum voluntarium? & bestia & vermes. Habet vocem? sed quanto clariorem canes, acutiorem aquila, grauiorem tauri,*

II:

Epictetus
apud Arrian;
lib. 2. c. 9.

Sehec, ep. 76,

tauri, dulciorem mobilioremq, luscinia? Quid in homine proprium? Ratio. Hæc recta & consummata felicitatem hominis implevit. Ergo si omnis res cum bonum suum perfecit, laudabilis est, & ad finem naturæ suæ peruenit, homini autem suum bonum Ratio est, si hanc perfecit, laudabilis est, & finem naturæ attigit. Hæc ratio perfecta, virtus vocatur, eademq, honestum est. Id itaq, unum bonum est in homine, quod unum hominis est. Nunc enim non quarimus, quid sit bonum, sed quod sit hominis bonum? si nullum aliud est homini, quam ratio: Hæc erit unum eius bonum, sed pensandum cum omnibus. Si sit aliquis malus, puto improbabitur: si bonus, puto probabitur: Non dubitas, an hoc sit bonum: dubitas, an solum bonum sit. Si quis omnia alia habeat, valetudinem, divitias, imagines multas, frequens atrium, sed malus ex confesso sit: improbabis illum. Item, si quis nihil quidem illorum, qua retuli, habeat, deficiatur pecunia, clientum turba, nobilitate, & aurorum proaurorumq, serie, sed ex confesso bonus sit: probabis illum. Ergo est unum bonum hominis: quod qui habet, etiamsi alijs destituitur, laudandus est: qui non habet, in omnium aliorum copia damnatur ac rejicitur. Quò usque rejicitur? usque ad gradum bestiarum juxta illud: Comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Non est magnus gradus ab equo ad asinum; vterque enim ratione caret. Magnus gradus est ab homine ad pecus. Cum ergo contra rationem agat, quisquis peccat; quanto magis quis peccat, tanto magis etiam à ratione recedens ad bestiarum indolem accedit. Sic incorruptibilis anima corrumpitur,

Psal. 48, 13.

Lucret. lib. 3.
111,Arrian. lib. 1.
cap. 3.

Et contracta suis è partibus obbrutescit. Quas verò in bestias mutantur homines, eversa peccatum rationali natura, indicavit haud obscure idem Epictetus, apud Arrianum his verbis. *Melius quiddam habes carne. Quare, missò illo & neglecto, carni dundaxat es deditus? Ob huius societatem declinantes à meliore, natura quidem lupis similes effici-mur, dum sumus perfidi & insidiosi, & ad nocendum parati: leonibus, quia feri, & immanes ac truculentis: maxima verò pars vulpene sumus, aut si quid aliud in animalibus pro monstruoso habetur. Etiamné aliud quiddam est maledicus, aut malevolus homo, quam vulpes, aut si quid ea est vel ignobilis vel contemptius? Circumspice*